

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ,

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΤΡΙΑΚΟΣΤΗ ΤΡΙΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ.

- ΤΗΝ μὲν πρώτην πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴν ἀπὸ Λαοδικείας ἔγραψεν ὁ Παῦλος, τὴν δὲ δευτέραν ἀπὸ Ῥώμης, δέσμιος ἐκεῖ εὕρισκόμενος. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς πρώτης ἔγραφεν, ὅτι ἐλπίζει ἔλθεῖν πρὸς αὐτὸν μετ' ὀλίγον.
2. Τιμ. 8. 1. « Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθεῖν πρὸς » σε ταχέως » οὐκ ἠδυνήθη δὲ ἐκπληρῶσαι τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ Νέρων ἐκράτει αὐτὸν ἀλύσει δεδεμένον, διὰ τοῦτο ἔγραψε καὶ δευτέραν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν, ἵνα δι' αὐτῆς ἀναγγείλῃ, ὅσα οὐκ ἠδυνήθη εἰπεῖν αὐτῷ ἀπὸ σόματος. Περιέχει δὲ ἡ ἐπιστολὴ νοουθεσίας, παραγγελίας, διδάγματα πολλὰ ἀρμόδια καὶ ἀναγκαῖα εἰς πάντας τοὺς
1. Τιμ. 14. 3.

πιστοὺς, ἐξόχως δὲ εἰς τοὺς προεστῶτας καὶ ποιμένας τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διὰ δὲ τοῦ σήμερον ἀναγνωσθέντος μέρους ταύτης τῆς ἐπιστολῆς πρῶτον μὲν ἀνακηρύττει ὁ Παῦλος τὸν Τιμόθεον ἀκόλουθον τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ἀναφέρον ἀντὶ τὰς κατ' ὄνομα· δεύτερον δὲ δηλοποιεῖ, ὅτι πάντες, ὅσοι πολιτεύονται κατὰ τοὺς νόμους τῆς εὐσεβοῦς πίστεως, μέλλουσιν ὑπομεῖναι διωγμοὺς ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ πονηροὶ καὶ ἀπατεῶνες ἄνθρωποι μέλλουσι προκόπτειν ἐπὶ τὰ πονηρὰ αὐτῶν ἔργα· τρίτον δὲ διδάσκει, ὅτι ἡ μάθησις τῶν θείων γραφῶν δύναται ὁδηγεῖν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας. Τὸ πρῶτον ἐνστάζει εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τῆς ἀρετῆς τὸν ἔρωτα· τὸ δεύτερον προετοιμάζει πρὸς τὸ τῆς ὑπομονῆς κατόρθωμα· τὸ τρίτον διεγείρει τὸν πόθον τῆς τῶν θείων γραφῶν μελέτης. Ἀκούσατε, ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί, μετὰ εὐλαδίας τὴν ἐρμηνείαν τῶν ἀναγνωσθέντων ἀποστολικῶν λόγων, ἵνα καταξιωθῆτε τῇ δυνάμει τῆς θείας χάριτος τῶν τριῶν μεγάλων χαρισμάτων.

γκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ Κύριος.

Τινὲς ἐκλαμβάνοντες τὴν κατὰ τὸ γράμμα σημασίαν τοῦ ῥήματος, παρακολουθῶ, παραφράζουσι τὰ προκείμενα λόγια οὕτω· σὺ, ὦ Τιμόθεε, ἀκολουθῶν μοι πανταχοῦ, εἶδες, καὶ ἐγνώρισες τὴν διδασκαλίαν μου, τὸ πολίτευμά μου, τὸν σκοπὸν μου, τὴν πίστιν μου, τὴν μακροθυμίαν μου, τὴν ἀγάπην μου, τὴν ὑπομονήν μου· εἶδες, καὶ ἐγνώρισες τοὺς διωγμοὺς καὶ τὰ παθήματα, ὅσα μοι συνέβησαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, εἰς τὸ Ἰκόνιον, εἰς τὴν Λύστραν· εἶδες δὲ, ὅτι ἐκ πάντων διεφύλαξέ με ὁ Κύριος. Ἐὰν δὲ ἐκλάβῃς τὸ, παρακολουθῶ, μεταφορικῶς ἀντὶ τοῦ, μιμοῦμαι, τὸ νόημα τοῦ λόγου ἐστὶ τοῦτο· σὺ, ὦ Τιμόθεε, οὐχ ὥς οἱ ἄνθρωποι, οἱ « Κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, καὶ ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν », ἀλλ' ὥς νουνεχῆς καὶ πιστὸς μαθητῆς, ἐμμήτης τὸ ἄδολον τῆς ἐμῆς διδασκαλίας, τὸ κατὰ Χριστὸν πολίτευμά μου, τὸν ὀρθὸν σκοπὸν μου, τὴν εἰς Χριστὸν σταθερὰν πίστιν μου, τὴν πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας μακροθυμίαν μου, τὴν πρὸς πάντας ἀγάπην μου, τὴν ὑπομονήν μου εἰς τοὺς διωγμοὺς, τοὺς συμβάντας μοι εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ εἰς τὸ Ἰκόνιον, καὶ εἰς τὴν Λύστραν. Ταῦτα δὲ σημαίνουσιν, ὅτι ὁ Τιμόθεος ἐγένετο φύλαξ ἀκριβοῦς τῶν θείων δογμάτων, εἶχε πολίτευμα θεάρεστον, σκοπὸν ἅγιον, ἦν δὲ καὶ πιστὸς, μακρόθυμος, φιλόσοφος, ὑπομονητικὸς, συγκοινωνὸς τῶν διωγμῶν τοῦ Παύλου· μόνους δὲ τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ,

ὁρ. Χρυσ.
ὁμιλουμ.
Θεοφύλ.

Αὐτ.

2. Τιμ. 3.
10.

Τέκνον Τιμόθεε, παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἷους διωγμοὺς ὑπήνε-

καὶ Ἰκονίῳ, καὶ Λύστροις διωγμοὺς ἀνέφερον, ἐπεὶ δὴ τοὺτους ἤκουσε μόνον ὁ Τιμόθεος, καθότι, ὅτε ἐκεῖ ἐδιώκετο ὁ Παῦλος, τότε αὐτὸς ἦν μὲν μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, πλὴν οὐκ ἠκολούθει τῷ Παύλῳ, τῶν δὲ ἄλλων διωγμῶν αὐτόπτης ἦν καὶ συγκοινωνός, ὡς ἀκολουθῶν αὐτῷ· καὶ εἰς μὲν τὴν κατὰ τὴν Πισιδίαν Ἀντιόχειαν οἱ Ἰουδαῖοι διωγμὸν ἐγείραντες κατὰ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Βαρνάβου, « Ἐξέβαλον αὐτοὺς » ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν »· εἰς δὲ τὸ Ἰκόνιον ἐθνικοὶ τε καὶ Ἰουδαῖοι « Σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν » ὕβρισαν καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτούς· εἰς δὲ τὴν Λύστραν οἱ ὄχλοι « Λιθάσαντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως », νομίσαντες, ὅτι ἀπέθανεν. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῶν ἐξῆς λόγων διδάσκει, ὅτι πάντες οἱ εὐσεβεῖς διωχθήσονται, ἀπαλλάττων τοῦ φόβου, προκαταγγέλλει τὴν παρηγορίαν, λέγων· « Καὶ ἐκ πάντων με » ἐρρύσατο ὁ Κύριος ». Μὴ φοβεῖσθε, λέγει, διωγμοὺς ἀκούοντες, διότι, καὶ πολλοὺς ἐγὼ ὑπέμεινα, ἐκ πάντων ὅμως ἐλύτρωσε καὶ διεφύλαξέ με ὁ Κύριος.

2. Τιμ. 3.
12.

Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται.

Ακου. 21.
12.

Προφητικὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος, μᾶλλον δὲ, προφητεία αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶπε· « Πρὸς πάντων ἀπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ » διώξουσιν, παραδίδόντες εἰς συναγωγὰς

» καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ » ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου »· ἐβεβαίωσε δὲ τὴν προφητείαν καὶ διὰ παραδείγματος, εἰπὼν· « Εἰ ἐμὲ ἐδιώξαν, καὶ ἰωάν. 15.
20.
» ὑμᾶς διώξουσιν ». Βλέπομεν δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν ταύτης τῆς προφητείας, ἀναγινώσκοντες εἰς τὰς ἱστορίας τοὺς διωγμοὺς πάντων τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν μαρτύρων, καὶ τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν· ἕνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἶχεν ὁ δεσπότης Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς αὐτοῦ ἀπόστολος, ὅτε ἐξεφώνησαν ταύτην τὴν προρόρῃσιν· σκοπὸν εἶχον δηλαδὴ προετοιμάσαι τοὺς πιστοὺς πρὸς ὑποδοχὴν παντὸς κινδύνου καὶ κακώσεως διὰ τὴν ἀγάπην τῆς εὐσεβείας· πρὸς περισσότεραν ὅμως τῶν πιστῶν ὠφέλειαν προσέθηκεν ὁ θεὸς ἀπόστολος καὶ τὰ ἐξῆς·

Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες 2. Τιμ. 3.
18.
προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

Οἱ πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ οἱ γόητες, ἡγουν οἱ ἀπατεῶνες καὶ κόλακες « Προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον », τουτέστιν αὐξήσουσι καὶ πολυπλασιάσουσι τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας. Τίνι δὲ τρόπῳ οὗτοι προκόψουσιν; πλανώμενοι μὲν αὐτοὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων παθῶν, πλανῶντες δὲ τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων « Διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας », ὅπερ ἐστὶ διὰ τῆς κολακείας καὶ τῶν ἐπαίνων. Τοιοῦτοι δὲ πονηροὶ καὶ γόητες ἦσαν οἱ ψευδαπόστολοι, οἱ Σιμωνιανοὶ, οἱ Βασιλειδιανοὶ, οἱ Νικολαῖται, οἱ Κοριν-

Ρωμ. 16.
18.

θιανοί, οἱ Μανιχαῖοι, οἱ Ἀρειανοί, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ αἵρετικοί, οἵτινες ὑπὸ τῶν ἰδίων παθῶν πλανώμενοι, διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας, καὶ δι' ἄλλων παντοίων τρόπων πλανῶντες καὶ διαφθείροντες τοὺς πιστοὺς, προέκοπτον ἐπὶ τὸ κακόν, πολυπλασιάζοντες τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν κατὰ ἀναλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστῶν, τῶν ὑπ' αὐτῶν ὑποσκελιζομένων καὶ φθειρομένων.

2. Τιμ. 3. 14. 15. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Παραγγέλλει εἰς τὸν Τιμόθεον, ἵνα διαμένη στερεὸς καὶ ἀκλόνητος ἐν οἷς ἔμαθε καὶ ἐπιστώθῃ, ἥγουν εἰς τὰ δόγματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ εἰς τὰς εὐαγγελικὰς νομοθεσίας, ὅσας ἐδιδάχθη, καὶ ἔμαθε, καὶ ἐπληροφόρηθη. Ἐχεις δὲ, λέγει, ὦ Τιμόθεε, δύο τινα, στηρίζοντά σε πρὸς ταύτην τὴν σωτηριώδη διαμονήν, τὴν ἀγιωσύνην δηλονότι τοῦ διδασκάλου σου· «Εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες», καὶ τὴν γνῶσιν τῆς θείας γραφῆς· «Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας». Ταῦτα δὲ ἀληθῶς ἀρκετὰ ἦσαν πρὸς τὴν παραγγελλομένην στερέωσιν τοῦ Τιμοθέου· διότι αὐτός, ὡς μαθητὴς καὶ

ἀκόλουθος τοῦ Παύλου, εἶδε πάντας τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀγῶνας αὐτοῦ, τὰ μεγάλα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ κατορθώματα, τὰ δι' αὐτοῦ γινόμενα θαύματα, τὰ ἐν αὐτῷ χαρίσματα τοῦ παναγίου πνεύματος. Γινώσκων οὖν, ὅτι ὑπὸ τοιούτου διδασκάλου ἐδιδάχθη, ἀναγκαίως ἐσθίριζετο ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν μαθημάτων, ὧν ἵπαρ αὐτοῦ ἔμαθεν ὁμοίως, ἐπειδὴ αὐτὸς ἀπ' αὐτῆς τῆς βρεφώδους ἡλικίας αὐτοῦ ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς μάμμης καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὰ ἱερὰ γράμματα, ἥγουν τὰ τῆς παλαιᾶς διαθήκης· αὐτὰ καλῶς νοούμενα ἐστήριζον αὐτὸν εἰς ὅσα παρὰ τοῦ Παύλου ἔμαθε. Σημειῶσαι δὲ πρῶτον τὴν ταπεινοφροσύνην τοῦ Παύλου· οὐκ εἶπεν, εἰδὼς ὅτι παρ' ἐμοῦ τοῦ οὐρανοκλήτου καὶ θεοφωτίστου καὶ ἀποστόλου ἔμαθες, ἀλλ' εἶπε μόνον, «Εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες· δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ παλαιὰ διαθήκη ὁδηγεῖ πρὸς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως, χωρὶς δὲ αὐτῆς μένουσι κεκαλυμμένα τὰ ἐν αὐτῇ νοήματα, ὡς ἀλαχοῦ ἐβεβαίωσεν ὁ αὐτὸς Παῦλος, εἰπών· «Ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα 2. Κορ. 3. 14, 15, 16. » ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης » μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα » ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ἡνίκα δ' » ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ » κάλυμμα.»